

De postverbindingen tussen Nederland en Overzeese gebiedsdelen

Samengesteld door Cees Janssen, Nederlandse Academie voor Filatelie

Zeebrieven naar Nederlands Oost Indië (Nederlandsch Indië)

Op 17 november 1869 werd het Suez kanaal geopend tussen de Middellandse Zee en de Rode Zee, waardoor de zeereis vanuit Nederland naar Nederlandsch Indië aanmerkelijk werd bekort. Het duurde tot 31 juli 1876 voordat in Circulaire 1008 werd bekendgemaakt dat vanaf 20 september 1876 postzendingen via het Suez kanaal konden plaatsvinden tussen Nederland en Nederlands Oost Indië. Daarbij werd bepaald, dat brieven, briefkaarten, gedrukte stukken en monsters moesten worden voorzien van een afdruk van het dagtekeningstempel van het kantoor van terpostbezorging. Ook moesten de opgeplakte postzegels met het daarvoor in gebruik zijnde stempel worden vernietigd.

De verzendingswegen

De postverzending kon als volgt plaatsvinden:

- over Brindisi en verder met Engelse en Nederlandse pakketboten;
- over Marseille en verder met Franse pakketboten;
- over Triëst en verder met Oostenrijkse, Engelse en Nederlandse pakketboten;
- over Napels en verder met stoomschepen van de Maatschappij Nederland;
- met de stoomschepen rechtstreeks.

De verzending over Brindisi, Marseille en Triëst vond plaats om de veertien dagen. De verzending via Triëst verviel in 1877 en heeft daarna niet meer plaatsgevonden.

Met de stoomschepen van de Maatschappij Nederland vanaf Den Helder over Southampton, Napels, Port Saïd, Suez, Padang naar Batavia in 1876 om de vier weken, maar in 1877 en 1878 om de drie weken.

De poststukken van en voor Nederlandsch Indië moesten door de kantoren van uitwisseling bij de verzending van de postzendingen aan de adreszijde worden voorzien van een stempelafdruk Ned. Indië over Brindisi, Ned. Indië over Marseille, Ned. Indië over Triëst, Ned. Indië over Napels of Ned. Indië Stoomschepen Rechtstreeks, al naar gelang van de gelegenheid waarmee de verzending plaatsvond.

Stempelboeken

De in de stempelboeken afgedrukte stempels zijn in de inventarisatie opgenomen. Het zijn metalen stempels, vervaardigd door De Munt. Daarnaast bestaan nog vele typen stempels vervaardigd door of in opdracht van de diverse postkantoren in rubber. Deze stempels zijn niet formeel verstrekt en buiten de inventarisatie gehouden. Verder is nog een aantal typen stempels gebruikt welke niet zijn afgedrukt in de stempelboeken.

Dankwoord

Met bijzondere dank aan het Museum voor Communicatie voor het gebruik van de stempelboeken en stempelkaarten met afdrukken van de stempels. Verder enkele verzamelaars van afdrukken van poststempels waaronder Jorhanstamps, Henk Vleeming en Pim van der Voort.

Copyright © 2015

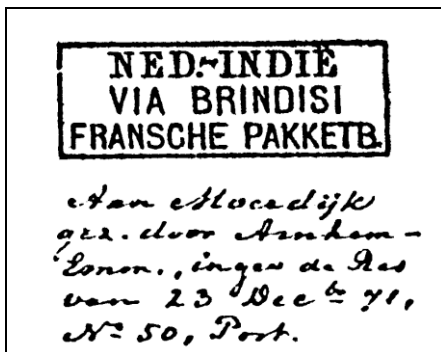
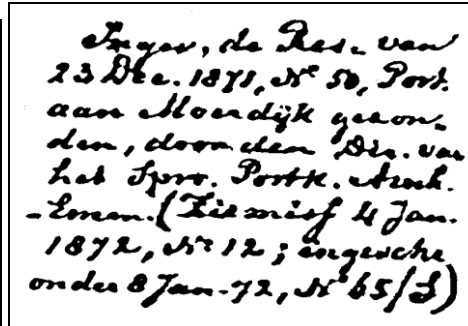
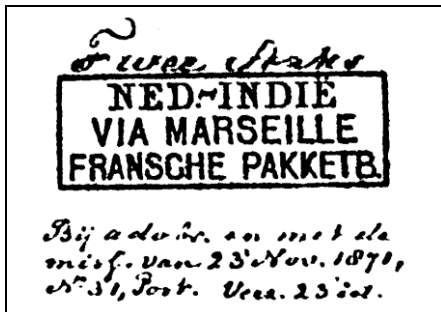
De gegevens over de routestempels in deze inventarisatie mogen uitsluitend voor privédoeleinden worden gebruikt. Duplicatie of heruitgave van de in deze inventarisatie aanwezige gegevens - geheel of gedeeltelijk - is verboden zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de auteur (Cees Janssen). Het copyright is uitdrukkelijk ook van toepassing op het gehanteerde nummersysteem.

Bestaande stempels verstrekt vóór 20 september 1876

Stempeltype ASZB 0001 tot en met ASZB 0004

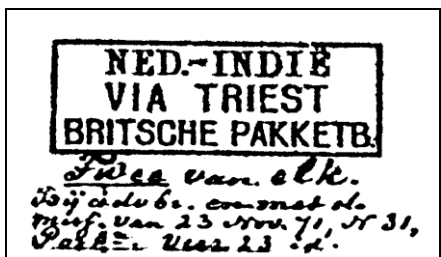
De Spoorwegpostkantoren 1 en 2 beschikten over stempels die aangaven, welke verzendingsweg moest worden gevolgd naar Nederlandsch Indië

Spoorwegpostkantoor 1 (Rotterdam-Moerdijk-Antwerpen) beschikte vanaf 23 november 1871 over twee stempels met de tekst: NED.-INDIË VIA MARSEILLE FRANSCHE PAKKETB.

Op dezelfde datum, 23 november 1871, waren drie stempels verstrekt aan het Spoorwegpostkantoor nummer 2 (Amsterdam-Arnhem-Emmerich), doch twee daarvan waren bestemd voor Spoorwegpostkantoor nummer 1. Deze twee stempels werden door Arnhem naar Moerdijk gezonden. De stempels werden aldaar ontvangen op 8 januari 1872. Het betrof de stempels NED.-INDIË VIA BRINDISI FRANSCHE PAKKETB. en NED.-INDIË VIA BRINDISI BRITSCHES PAKKETB., twee van elk stempel.

Spoorwegpostkantoor nummer 1 behield het stempel met de tekst: NED.-INDIË VIA TRIEST BRITSCHES PAKKETB.

Spoorwegpostkantoor nummer 2 ontving op 25 april 1874 nog twee stempels, een voor de verzending via Brindisi en een via Marseille.

Nieuwe stempels verstrekt na 20 september 1876

Stempeltype ASZB 0005 tot en met ASZB 0021

Aan de Spoorwegpostkantoren nummer 1 en 2 werden, in verband met het nieuwe Reglement van 31 juli 1876, nieuwe stempels verstrekt.

Op 25 november 1876 werden aan Spoorwegpostkantoor nummer 1 vier stempels gezonden. Twee exemplaren met de tekst NED:INDIË OVER NAPELS en twee exemplaren NED:INDIË OVER TRIEST.

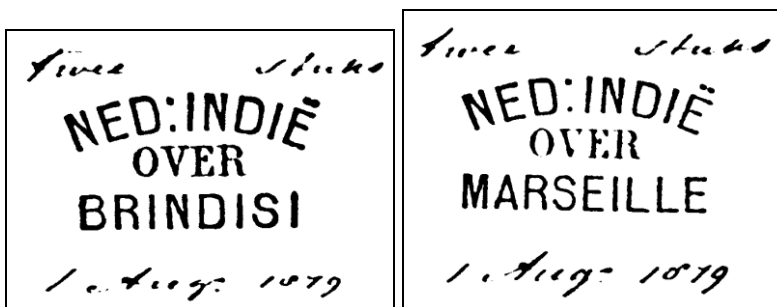

Ook Spoorwegpostkantoor nummer 2 ontving op dezelfde datum vier nieuwe stempels. Twee exemplaren met de tekst NED:INDIË OVER BRINDISI en NED:INDIË OVER MARSEILLE.

Aan Spoorwegpostkantoor nummer 2 werden op 9 februari 1877 nieuwe stempels toegezonden met de tekst NED:INDIË OVER BRINDISI en NED:INDIË OVER MARSEILLE.

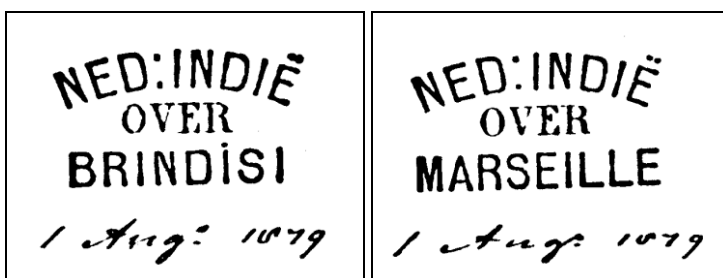

Verder werden stempels met de teksten NED:INDIË OVER BRINDISI en NED:INDIË OVER MARSEILLE op 1 augustus 1879 toegezonden aan het postkantoor te Amsterdam, het postkantoor te 's-Gravenhage, het postkantoor te Rotterdam (van elk exemplaar twee stuks) en het postkantoor te Bommel (Zaltbommel).

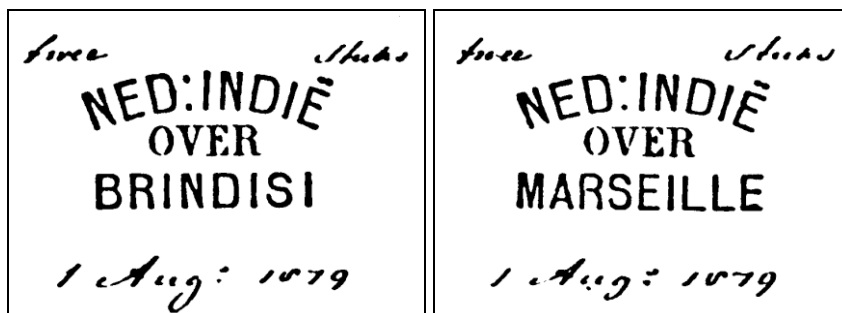
Amsterdam

Amsterdam

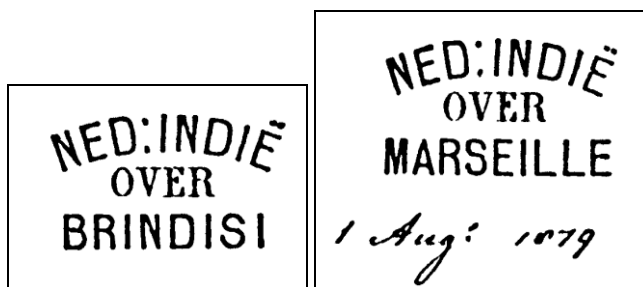
's-Gravenhage

's-Gravenhage

Rotterdam

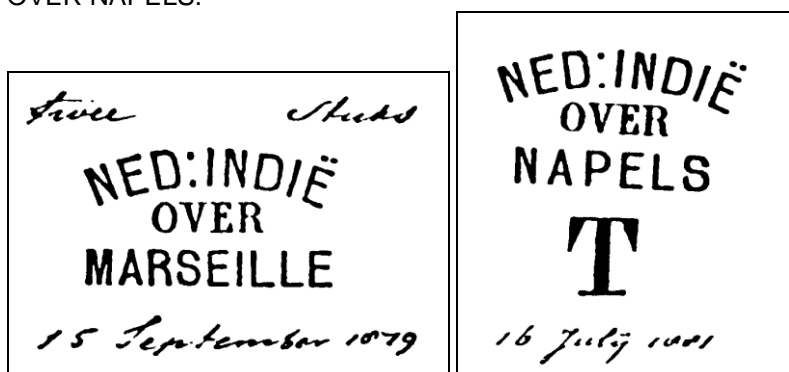
Rotterdam

Zaltbommel

Zaltbommel

Ook Spoorwegpostkantoor nummer 1 kreeg op 15 september 1879 nog twee exemplaren van het stempel NED: INDIË OVER MARSEILLE en op 16 juli 1881 een stempel met de tekst NED: INDIË OVER NAPELS.

Sedert 5 september 1879 geschiedde de postverzending naar Nederlandsch Indië met Franse pakketboten over Napels.

In 1886 werden twee nieuwe stempels NED:INDIË OVER BRINDISI en NED:INDIË OVER NAPELS verstrekt aan het postkantoor Amsterdam. De verstrekingsdatum was 15 december 1886.

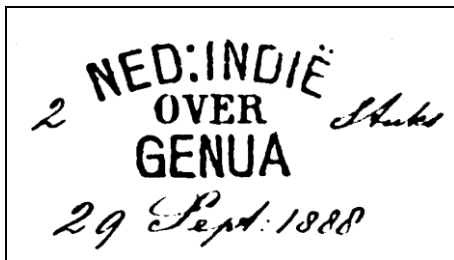
Een nieuw stempel, NED:INDIË OVER GENUA, werd op 29 september 1888 uitgereikt aan drie postkantoren en een Spoorwegpostkantoor nummer 2. Voor ieder kantoor twee exemplaren van dit stempel.

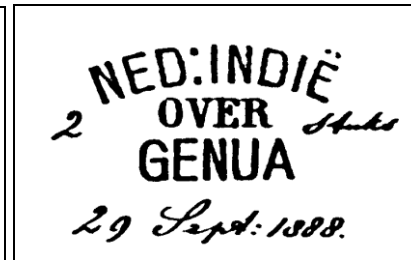
Spoorwegpostkantoor 2

Amsterdam

's-Gravenhage

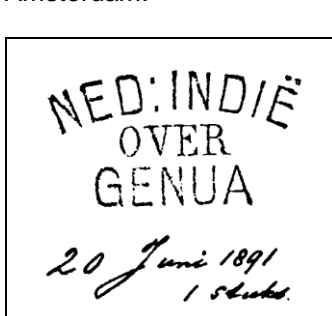
Rotterdam

Het stempel was noodzakelijk geworden omdat de stoomschepen van de Maatschappij Nederland vanaf 1888 Genua aandeden in plaats van Marseille. De dienst werd nu beurtelings onderhouden over Genua met de Maatschappij Nederland en Marseille, waar de Rotterdamsche Lloyd aandeed.

Op 1 maart 1889 werden nog twee stempels met de tekst NED:INDIË OVER BRINDISI verstrekt aan het Spoorwegpostkantoor nummer 2. Opnieuw twee stempels werden toegezonden op 19 maart 1895.

Op 20 juli 1891 volgde een nieuw stempel NED:INDIË OVER GENUA bestemd voor het postkantoor Amsterdam.

Spoorwegpkt no 2: 1893 NED: INDIË VIA NAPELS

Stempeltype ASZB 0022

Op 6 juli 1893 werden twee stempels verstrekt met de tekst: NED:INDIË VIA NAPELS aan het Spoorwegpostkantoor nummer 2.

NED:INDIË STOOMSCHEPEN REGTSTREEKS

Stempeltype ASZB 0023 tot en met ASZB 0028

Aan de postkantoren Den Helder, Hellevoetsluis, Rotterdam, Vlissingen en Zierikzee werden op 25 november 1876 stempels toegezonden met de tekst NED:INDIË STOOMSCHEPEN REGTSTREEKS.

Den Helder

Hellevoetsluis

Rotterdam

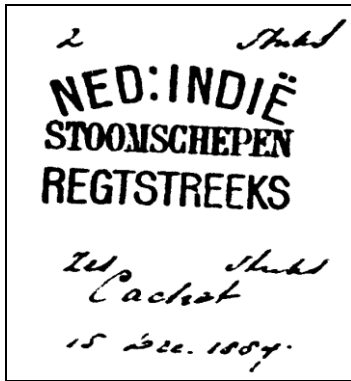

Vlissingen

Zierikzee

In het Reglement van 16 februari 1877, gepubliceerd in Circulaire 1026 van 20 april 1877, werd een wijziging van kracht, waardoor de tekst in de stempels moest worden gewijzigd. In de stempels werd de benaming ZEEPOST opgenomen in plaats van stoomschepen regtstreeks. De stempels met de tekst stoomschepen regtsreeks bleven echter in gebruik. Het was zelfs zo, dat in latere jaren nog stempels in de oude modellen werden bijgemaakt met deze tekst. Dit betrof stempels voor de postkantoren Amsterdam (verstrekkt 2 stuks op 15 december 1887) en Rotterdam (verstrekkt één exemplaar op 6 januari 1890 en een op 23 augustus 1890).

Amsterdam

Rotterdam

Rotterdam

Een nieuw stempel met de tekst NED:INDIË STOOMSCHEPEN REGTSTREEKS werd eveneens op 20 juni 1891 naar het postkantoor Amsterdam gezonden.

Stempeltype ASZB 0029

Een nieuw stempel, met de spelling RECHTSTREEKS in plaats van REGTSTREEKS, werd op 5 augustus 1902 toegezonden aan het postkantoor Rotterdam

Afdrukken van dit stempel op poststukken verzonden vanuit Nederland zijn niet bekend.

NED:-INDIË ZEEPOST

Stempeltype ASZB 0030 tot en met ASZB 0032

Het stempel NED:-INDIË ZEEPOST werd alleen aan de postkantoren Amsterdam, IJmuiden en Vlissingen verstrekt. Het eerste stempel, voor IJmuiden, werd verstrekt op 16 mei 1879, het tweede, voor Vlissingen, op 13 november 1882 en het derde, voor Amsterdam, op 30 december 1886.

IJmuiden

Vlissingen

Amsterdam

Landmail naar Nederlands Oost Indië (Nederlandsch Indië)

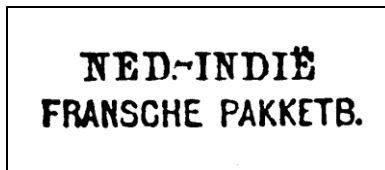
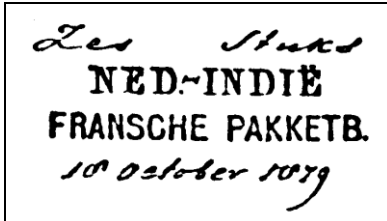
Voor de landmail werden afwijkende stempeltypen gebruikt. De stempels werden eerst verstrekt aan Spoorwegpostkantoor nummer 1 voor de brieven die met de Franse pakketboot moesten worden vervoerd. De route liep via Duitsland, Oostenrijk naar Napels. Dit in verband met de regeling die was getroffen zoals gepubliceerd in Circulaire 1086 van 15 augustus 1879. Het stempel (zes exemplaren) werd toegezonden op 18 oktober 1879.

In het stempel was de tekst NED.-INDIË FRANSCHE PAKKETB. opgenomen.

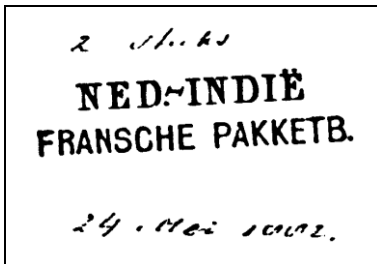
Op 18 mei 1880 werd nog een stempel verstrekt.

Stempeltype ASLM 0001 tot en met ASLM 0011

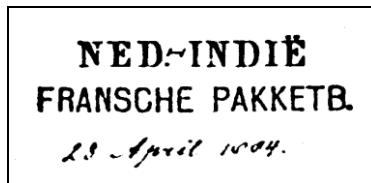
Nederlandsch Indië Franse Pakketboot

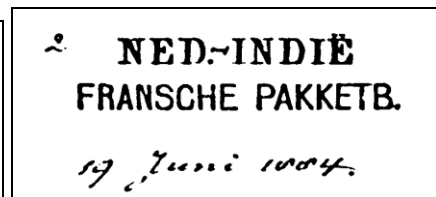
Het stempel werd tevens verstrekt aan de postkantoren te Amsterdam (2 stuks op 24 mei 1882), aan 's-Gravenhage (23 april 1884) en Rotterdam (19 juni 1884).

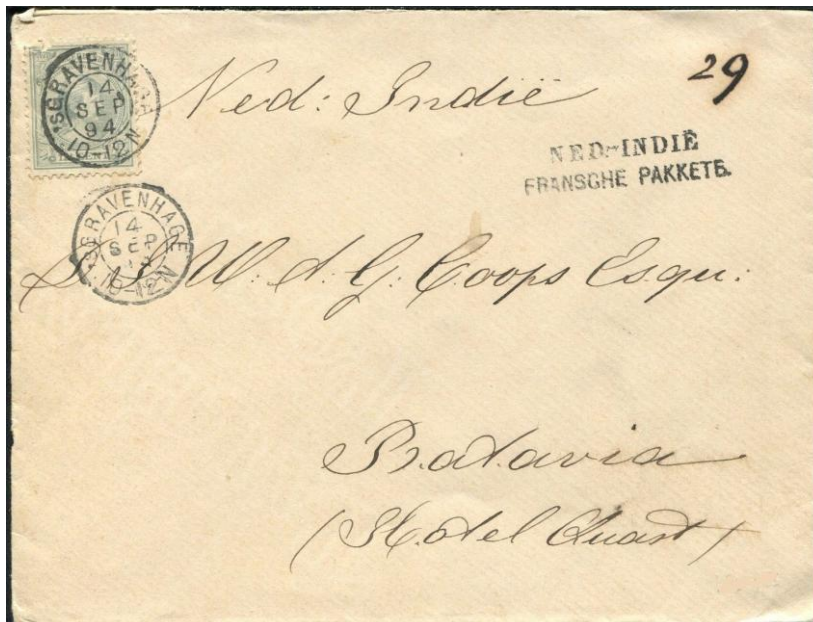
Amsterdam

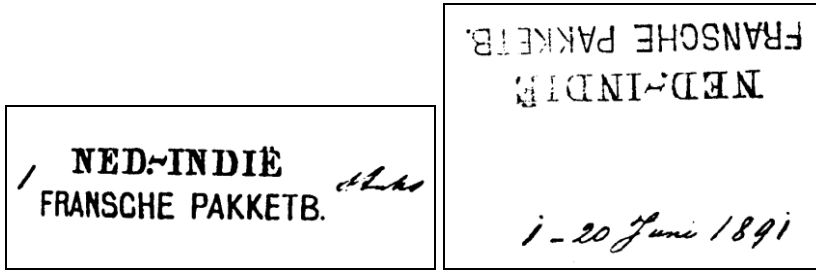
's-Gravenhage

Rotterdam

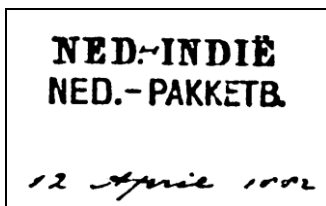
Het postkantoor te Rotterdam ontving op 6 januari 1890 nog een extra stempel.

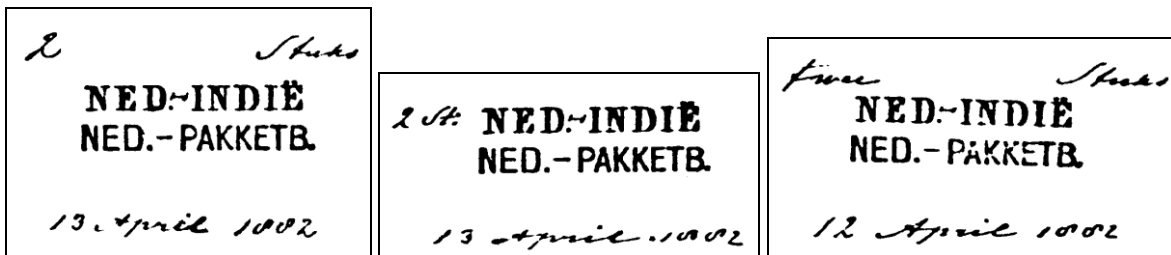
Op 20 juni 1891 werd nog een stempel toegezonden aan het postkantoor te Amsterdam.

Nederlandsch Indië Nederlandse Paketboot

Spoorwegpostkantoor nummer 2 ontving een stempel met de tekst NED.-INDIË NED.-PAKKETB. op 12 april 1882. Dit stempel was bestemd voor de stempeling van correspondentie die via Marseille liep alsmede met de stoomschepen van de Maatschappij Nederland.

Het stempel werd tevens toegezonden aan de postkantoren te Amsterdam (2 stuks op 13 april 1882), 's-Gravenhage (2 stuks op 13 april 1882) en Rotterdam (2 stuks op 12 april 1882).

Op 20 juni 1891 werd nog een stempel toegezonden aan het postkantoor te Amsterdam.

Nederlandsch Indië Britse Paketboot

Het derde stempel, met de tekst NED.-INDIË BRITSCHE PAKKETB., werd alleen verstrekt aan de postkantoren te Amsterdam (1 exemplaar op 11 juli 1882), 's-Gravenhage (2 stuks op 24 mei 1884) en Rotterdam (2 stuks op 19 juni 1884). Dit stempel was bestemd voor de stempeling van correspondentie die liep via Parijs en Brindisi.

Amsterdam

's-Gravenhage

Rotterdam

**NED-INDIË
BRITSCHES PAKKETB.**

elk i - 20 Juni 1891

**NED-INDIË
BRITSCHES PAKKETB.**

Op 20 juni 1891 werd nog een stempel toegezonden aan het postkantoor te Amsterdam.

West Indië

Het roustempel WEST-INDIË ZEEPOST werd toegezonden naar onderstaande postkantoren in Nederland:

Den Helder

Rotterdam

Vlissingen

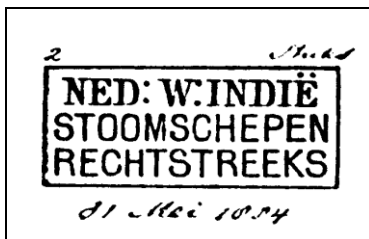
IJmuiden 1879-05-16

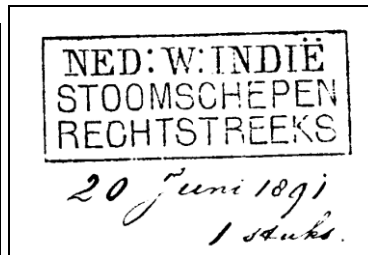
Amsterdam

Het roustempel werd, naast de Nederlandse postkantoren, eveneens gezonden naar de postkantoren in Suriname als naar Curaçao.

Poststukken die met Nederlandse schepen vanuit Amsterdam naar Curaçao en Suriname werden verzonden werden voorzien van een afdruk van het onderstaande stempel:

Amsterdam

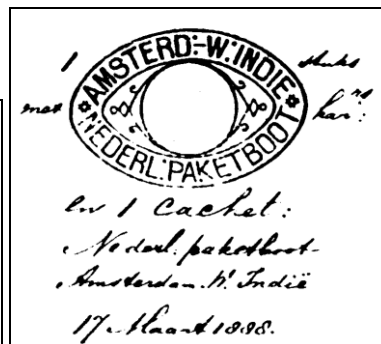

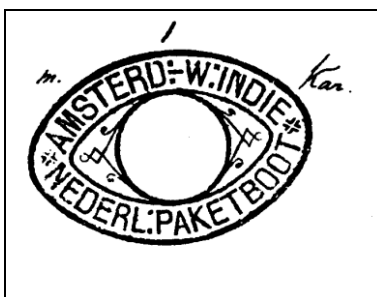
Amsterdam

Het stempel werd eveneens gebruikt door de postkantoren in Paramaribo en Curaçao indien poststukken rechtstreeks met Nederlandse schepen naar Nederland werden vervoerd.

Dagtekeningstempel postagent voor verschillende pakketboten

De Koninklijke West-Indische Maildienst was op 21 juli 1882 opgericht te Amsterdam. In 1883 vonden de eerste scheepsverbindingen plaats tussen Nederland en Paramaribo (Suriname), Willemstad (Curaçao), Port of Spain (Trinidad), La Guayra (Venezuela) en Puerto Cabello (Venezuela).

1 oktober 1894

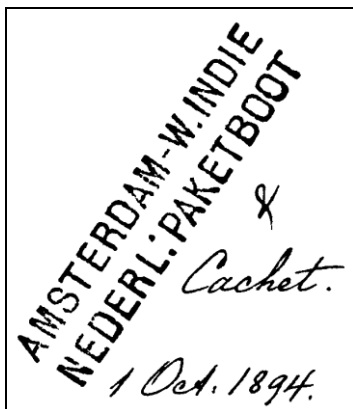
augustus 1899

1904 Koninklijke West-Indische Mail Dienst

De mailschepen waren onder andere de stoomschepen 'Prins Willem V' en de 'Oranje Nassau'. Afdrukken zijn bekend tot in 1912 op poststukken vanuit Suriname naar Nederland.

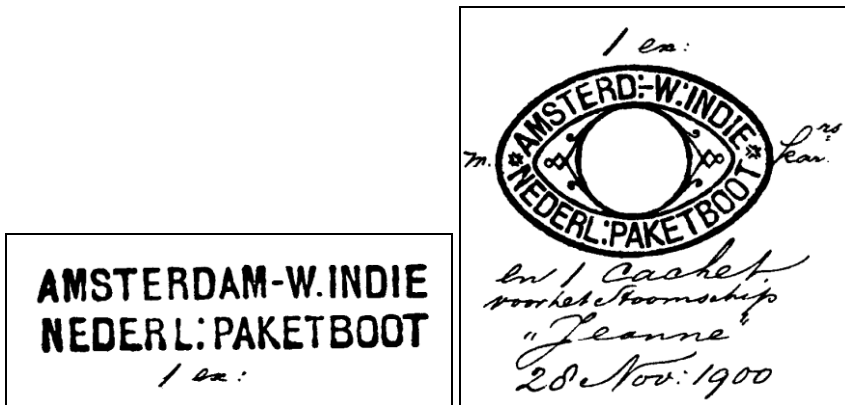
Kantoornaamstempels voor postagent aan boord van pakketboten

Het laatste stempel (vier stuks) werd toegezonden in 1904.

Stoomschip 'Jeanne'

Waarschijnlijk is een fout gemaakt bij het inschrijven van het stempel in het stempelboek en is de naam bedoeld van het stoomschip 'Jeantine'. Het schip was eigendom van de N.V. Koninklijke West-Indische Maildienst gevestigd te Amsterdam.

Stoomschip 'Prins der Nederlanden'

Het schip werd in 1902 te water gelaten en was ingericht voor zowel vracht- als passagiersvervoer en op 30 augustus 1902 in de vaart genomen. Aan boord bevond zich een postagent. Het schip was eigendom van de N.V. Koninklijke West-Indische Maildienst gevestigd te Amsterdam.

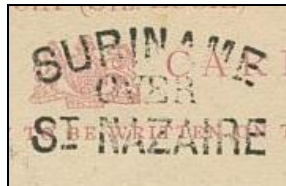
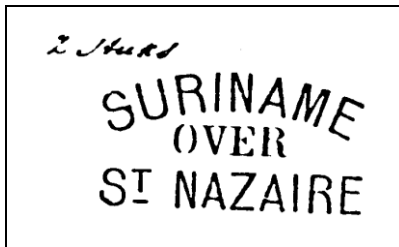
Bij de indienststelling van het schip werden de stempels overgedragen aan de postagent aan boord.

Curaçao

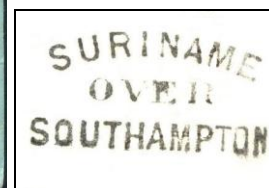
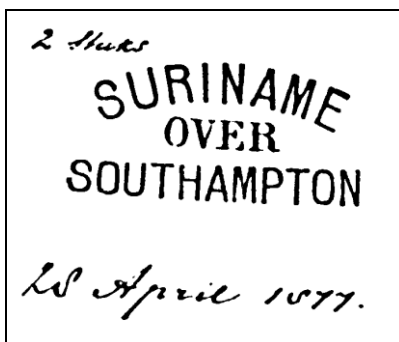

Suriname

Op 1 mei 1877 werden de stempels SURINAME OVER S^I NAZAIRE en SURINAME OVER SOUTHAMPTON in gebruik genomen.

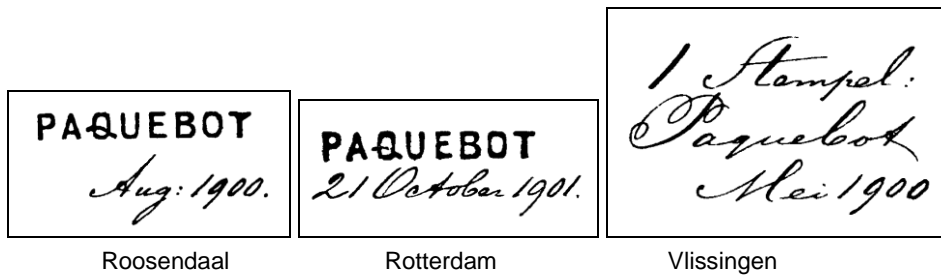
De post die via Frankrijk werd verzonden ging naar St. Nazaire vanwaar ze verder werden vervoerd naar Paramaribo met schepen van de Franse Compagnie Général Transatlantique. Het stempel werd gebruikt tot augustus 1900. Het stempel werd ook gebruikt te Paramaribo en Nickerie voor poststukken naar Nederland en andere landen in Europa. Poststukken met afdrucken van het stempel zijn echter bekend van na 1900.

De post die over Engeland verzonden moest worden ging naar Southampton en vandaar naar Demarara in British Guyana en overgedragen voor verder vervoer met schepen van de British West Indies Packet Boat. Het stempel werd gebruikt tot augustus 1900. Het stempel werd ook gebruikt te Paramaribo en Nickerie voor poststukken naar Nederland en andere landen in Europa. Poststukken met afdrucken van het stempel zijn echter bekend van na 1900.

Paquebot

Het stempel PAQUEBOT werd toegezonden aan drie postkantoren, Roosendaal, Rotterdam en Vlissingen.

Vele andere typen van het stempel PAQUEBOT zijn bekend.

Overzicht van de verstrekte stempels in Nederland:

Zeebrief Nederlandsch Indië

Nummer:	Benaming:	Gebruikt:	Verstrekt:
ASZB 0001A	NED.-INDIË VIA BRINDISI BRITSCHE PAKKETB.	Spoorwegpkt nr 2	1872-01-08
ASZB 0001B	NED.-INDIË VIA BRINDISI BRITSCHE PAKKETB.	Spoorwegpkt nr 2	1874-04-25
ASZB 0002A	NED.-INDIË VIA BRINDISI FRANSCH E PAKKETB.	Spoorwegpkt nr 2	1872-01-08
ASZB 0002B	NED.-INDIË VIA BRINDISI FRANSCH E PAKKETB.	Spoorwegpkt nr 2	1874-04-25
ASZB 0003	NED.-INDIË VIA MARSEILLE FRANSCH E PAKKETB.	Spoorwegpkt nr 2	1871-11-23
ASZB 0004	NED.-INDIË VIA TRIEST BRITSCHE PAKKETB.	Spoorwegpkt nr 1	1871-11-23
ASZB 0005A	NED: INDIË OVER BRINDISI	Spoorwegpkt nr 2	1876-11-25
ASZB 0005B	NED: INDIË OVER BRINDISI	Spoorwegpkt nr 2	1877-02-09
ASZB 0005C	NED: INDIË OVER BRINDISI	Spoorwegpkt nr 2	1889-03-01
ASZB 0005D	NED: INDIË OVER BRINDISI	Spoorwegpkt nr 2	1895-03-19
ASZB 0006A	NED: INDIË OVER BRINDISI	Amsterdam	1879-08-01
ASZB 0006B	NED: INDIË OVER BRINDISI	Amsterdam	1886-12-15
ASZB 0007	NED: INDIË OVER BRINDISI	's-Gravenhage	1879-08-01
ASZB 0008	NED: INDIË OVER BRINDISI	Rotterdam	1879-08-01
ASZB 0009	NED: INDIË OVER BRINDISI	Zaltbommel	1879-08-01
ASZB 0010	NED: INDIË OVER GENUA	Spoorwegpkt nr 2	1888-09-29
ASZB 0011A	NED: INDIË OVER GENUA	Amsterdam	1888-09-29
ASZB 0011B	NED: INDIË OVER GENUA	Amsterdam	1891-06-20
ASZB 0012	NED: INDIË OVER GENUA	's-Gravenhage	1888-09-29
ASZB 0013	NED: INDIË OVER GENUA	Rotterdam	1888-09-29
ASZB 0014	NED: INDIË OVER MARSEILLE	Spoorwegpkt nr 1	1879-09-15
ASZB 0015A	NED: INDIË OVER MARSEILLE	Spoorwegpkt nr 2	1876-11-25
ASZB 0015B	NED: INDIË OVER MARSEILLE	Spoorwegpkt nr 2	1877-02-09
ASZB 0016	NED: INDIË OVER MARSEILLE	Amsterdam	1879-08-01
ASZB 0017	NED: INDIË OVER MARSEILLE	's-Gravenhage	1879-08-01
ASZB 0018	NED: INDIË OVER MARSEILLE	Rotterdam	1879-08-01
ASZB 0019A	NED: INDIË OVER NAPELS	Spoorwegpkt nr 1	1876-11-25
ASZB 0019B	NED: INDIË OVER NAPELS	Spoorwegpkt nr 1	1881-07-16
ASZB 0020	NED: INDIË OVER NAPELS	Amsterdam	1886-12-15
ASZB 0021	NED: INDIË OVER TRIEST	Spoorwegpkt nr 1	1876-11-25
ASZB 0022	NED: INDIË VIA NAPELS	Spoorwegpkt nr. 2	1893-07-06
ASZB 0023	NED:INDIË STOOMSCHEPEN REGTSTREEKS	Amsterdam	1887-12-15
ASZB 0024	NED:INDIË STOOMSCHEPEN REGTSTREEKS	Den Helder	1876-11-25
ASZB 0025	NED:INDIË STOOMSCHEPEN REGTSTREEKS	Hellevoetsluis	1876-11-25
ASZB 0026A	NED:INDIË STOOMSCHEPEN REGTSTREEKS	Rotterdam	1876-11-25
ASZB 0026B	NED:INDIË STOOMSCHEPEN REGTSTREEKS	Rotterdam	1890-01-06
ASZB 0026C	NED:INDIË STOOMSCHEPEN REGTSTREEKS	Rotterdam	1890-08-23
ASZB 0027	NED:INDIË STOOMSCHEPEN REGTSTREEKS	Vlissingen	1876-11-25
ASZB 0028	NED:INDIË STOOMSCHEPEN REGTSTREEKS	Zierikzee	1876-11-25
ASZB 0029	NED:INDIË STOOMSCHEPEN RECHTSTREEKS	Rotterdam	1902-08-05
ASZB 0030	NED:-INDIË ZEEPOST	Amsterdam	1886-12-30
ASZB 0031	NED:-INDIË ZEEPOST	IJmuiden	1879-05-16
ASZB 0032	NED:-INDIË ZEEPOST	Vlissingen	1882-11-13

Landmail Nederlandsch Indië

Nummer:	Benaming:	Gebruikt:	Verstrekt:
ASLM 0001A	NED.-INDIË BRITSCHE PAKKETB.	Amsterdam	1882-07-11
ASLM 0001B	NED.-INDIË BRITSCHE PAKKETB.	Amsterdam	1891-06-20
ASLM 0002	NED.-INDIË BRITSCHE PAKKETB.	's-Gravenhage	1884-05-24
ASLM 0003	NED.-INDIË BRITSCHE PAKKETB.	Rotterdam	1884-06-19
ASLM 0004A	NED.-INDIË FRANSCHE PAKKETB.	Spoorwegpkt 1	1879-10-18
ASLM 0004B	NED.-INDIË FRANSCHE PAKKETB.	Spoorwegpkt 1	1880-05-18
ASLM 0005A	NED.-INDIË FRANSCHE PAKKETB.	Amsterdam	1882-05-24
ASLM 0005B	NED.-INDIË FRANSCHE PAKKETB.	Amsterdam	1891-06-20
ASLM 0006	NED.-INDIË FRANSCHE PAKKETB.	's-Gravenhage	1884-04-23
ASLM 0007A	NED.-INDIË FRANSCHE PAKKETB.	Rotterdam	1884-06-19
ASLM 0007B	NED.-INDIË FRANSCHE PAKKETB.	Rotterdam	1890-01-06
ASLM 0008	NED.-INDIË NED.-PAKKETB.	Spoorwegpkt 2	1882-04-12
ASLM 0009A	NED.-INDIË NED.-PAKKETB.	Amsterdam	1882-04-13
ASLM 0009B	NED.-INDIË NED.-PAKKETB.	Amsterdam	1891-06-20
ASLM 0010	NED.-INDIË NED.-PAKKETB.	's-Gravenhage	1882-04-13
ASLM 0011	NED.-INDIË NED.-PAKKETB.	Rotterdam	1882-04-12

Zeebrief West Indië

Nummer:	Benaming:	Gebruikt:	Verstrekt:
ASZB 0033A	NED:W:INDIË STOOMSCHEPEN RECHTSTREEKS	Amsterdam	1884-05-31
ASZB 0033B	NED:W:INDIË STOOMSCHEPEN RECHTSTREEKS	Amsterdam	1891-06-20
ASZB 0034	WEST-INDIË ZEEPOST	Amsterdam	1886-12-15
ASZB 0035	WEST-INDIË ZEEPOST	Den Helder	1877-04-28
ASZB 0036	WEST-INDIË ZEEPOST	IJmuiden	1879-05-16
ASZB 0037	WEST-INDIË ZEEPOST	Rotterdam	1877-04-28
ASZB 0038	WEST-INDIË ZEEPOST	Vlissingen	1877-04-28
ASZB 0039	CURAÇAO OVER SOUTHAMPTON	Spoorwegpkt 2	1877-04-28
ASZB 0040	CURAÇAO OVER HÂVRE	Spoorwegpkt 2	1888-02-27
ASZB 0041	CURAÇAO OVER LIVERPOOL	Spoorwegpkt 2	1888-02-27
ASZB 0042	CURAÇAO OVER NEW YORK	Spoorwegpkt 2	1888-02-27
ASZB 0043	SURINAME OVER S ^T NAZAIRE	Spoorwegpkt 2	1877-04-28
ASZB 0044	SURINAME OVER SOUTHAMPTON	Spoorwegpkt 2	1877-04-28

PAQUEBOT

ASPB 0001	PAQUEBOT	Roosendaal	1900-08-00
ASPB 0002	PAQUEBOT	Rotterdam	1901-10-21
ASPB 0003	PAQUEBOT	Vlissingen	1900-05-00

Postagent

DSPA 0001A	AMSTERD:-W:INDIE NEDERL:PAKETB.	Amsterdam	1886-04-00
DSPA 0001B	AMSTERD:-W:INDIE NEDERL:PAKETB.	Amsterdam	1888-03-17
DSPA 0001C	AMSTERD:-W:INDIE NEDERL:PAKETB.	Amsterdam	1890-01-04
DSPA 0001D	AMSTERD:-W:INDIE NEDERL:PAKETB.	Amsterdam	1890-04-24
DSPA 0001E	AMSTERD:-W:INDIE NEDERL:PAKETB.	Amsterdam	1891-10-01
NSPA 0001A	AMSTERD:-W:INDIE NEDERL:PAKETB.	Amsterdam	1891-10-01
NSPA 0001B	AMSTERD:-W:INDIE NEDERL:PAKETB.	Amsterdam	1897-07-30
NSPA 0001C	AMSTERD:-W:INDIE NEDERL:PAKETB.	Amsterdam	1899-08-00
NSPA 0001D	AMSTERD:-W:INDIE NEDERL:PAKETB.	Amsterdam	1902-08-25

Routestempels gebruikt in Nederlandsch Indië

Na de opening van het Suezkanaal in 1869 werd de postroute vanuit Nederlandsch Indië naar Nederland gewijzigd. Daarmee verviel de zogenoemde landmail route. Schepen die vertrokken uit Nederlandsch Indië legden aan in Marseille, Genua, Triëst en Brindisi en van daaruit werden de postzendingen per trein vervoerd naar Nederland. In een bepaling van de Posterijen werd in 1871 bepaald: 'Afstempeling dient te geschieden door de kantoren van uitwisseling bij de verzending der brieven op de adreszijde'. Daarvoor werden in de periode van 1871 tot en met 30 september 1876 de volgende stempels gebruikt:

NED: — INDIE
VIA TRIEST
BRITSCHPAKKETB.

NED: — INDIE
VIA MARSEILLE
FRANSCHPAKKETB.

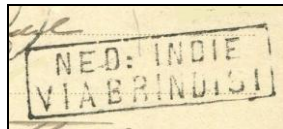
NED: — INDIE
VIA BRINDISI
BRITSCHPAKKETB.

De uitvoering van de stempels kan per kantoor iets verschillend zijn maar de tekst is altijd gelijk. Door het uitwisselingskantoor te Penang werden de stempels gebruikt tot in 1895.

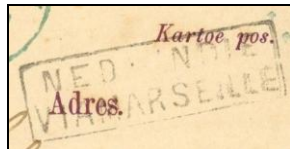
De kantoren van uitwisseling waren: Amboina, Batavia, Buitenzorg, Koetaradja, Makasser, Medan, Padang, Pontianak, Sabang, Semarang, Tandjong Priok, Tandjongpandan, Ternate en Weltevreden. Verder fungeerden de postagentschappen te Penang (Maleisië) en Singapore eveneens als uitwisselingskantoor.

In de periode van 1 oktober 1876 tot en met 13 mei 1895 werden nieuwe stempels in gebruik genomen voor de bestemmingen Brindisi, Marseille en Napels.

NED: INDIE
VIA BRINDISI

NED: INDIE
VIA MARSEILLE

NED: INDIE
VIA NAPELS

Een stempel met de tekst NED: INDIE VIA TRIEST zou ook bestaan.

Vanaf 1 mei 1877 tot en met 13 mei 1895 werden ook nog de volgende stempels gebruikt:

NED: INDIE
OVER
BRINDISI

NED: INDIE
OVER
MARSEILLE

NED. INDIE
OVER
NAPELS

NED: IND:
VIA
GENUA

Het stempel voor Genua kan in plaats van met 'VIA' ook met 'OVER' voorkomen, onder andere gebruikt te Padang.

Vanaf 1 oktober 1876 tot en met 31 mei 1917 werd het volgende stempel gebruikt:

Afdrukken van dit stempel na 1905 komen slechts weinig voor. Onder andere te Padang en Weltevreden werd het stempel gebruikt. Te Oleh-Leh (Noord-Sumatra) bevond zich een aanlegsteiger. Dit stadje lag vlak bij het postkantoor te Padang.

Het stempel NED: INDIË STOOMSCHEPEN REGTSTREEKS werd waarschijnlijk tijdelijk gebruikt door een van de uitwisselingskantoren.

**NED: INDIË
STOOMSCHEPEN
REGTSTREEKS**

Het stempel werd gebruikt vanaf 1 augustus 1876 tot en met 15 februari 1877.

Vanaf 1 mei 1877 tot en met 31 mei 1917 werd het stempel NED:-INDIE ZEEPOST. in grote letters gebruikt.

**NED:-INDIE
ZEEPOST.**

Poststukken zijn bekend met afdrucken van dit stempel tot in 1922.

Andere stempels met verschillende teksten zijn gebruikt tot en met 1917. Verwezen wordt naar de uitgebreide publicatie over deze stempels samengesteld door de heer P.R. Bulterman in zijn boek 'Poststempels Nederlands-Indië 1864-1950', uitgave van Uitgeverij DAVO B.V. te Deventer in 1981.

Routestempels gebruikt in Suriname

Een nieuw type stempel werd in 1881 in gebruik genomen op de postkantoren te Nickerie en Paramaribo. De postzendingen vanaf Suriname naar de havenstad Plymouth in Engeland kwam in de plaats van Southampton.

**SURINAME
VIA
PLYMOUTH**

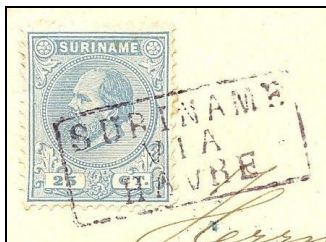

Het stempel met de benaming VIA in schreefletters werd gebruikt van 1881 tot 1903.

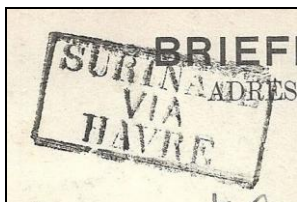

Het stempel met de tekst VIA in schreefloze letters werd gebruikt van 1903 tot in 1907.

In plaats van St. Nazaire werd Le Havre de havenstad waar postzendingen vanuit Suriname bestemd voor Nederland en andere landen in Europa werd overgeladen in treinen.

Het stempel SURINAME VIA HAVRE met schreefletters werd gebruikt vanaf 1881 tot 1903.

Het stempel SURINAME VIA HAVRE met schreefloze letters werd gebruikt vanaf 1897 tot in 1907.